

Nr 114.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911; given Stockholms slott den 17 februari 1922.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

1) antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911; samt

2) besluta, att förordningen skall träda i kraft å dag, Kungl. Maj:t bestämmer.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911.

Häri genom förordnas, att § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 skola hava följande ändrade lydelse:

§ 5.

Vid resa från Norge till Sverige över här nedan angivna delar av gränsen, annorledes än med järnväg ävensom järnvägsledes intill första vid järnvägen belägna tullkammare, vare det, med undantag för spelkort, vilka äro underkastade såväl stämpelavgift som tull, samt brännvin och sprit jämte därmed beredda drycker ävensom vin och arbetad tobak, för vilka senare varor tull skall erläggas, medgivet att av till införsel tillåtna, tull underkastade naturalster eller tillverkningar tullfritt medföra följande partier, därest dessa uteslutande äro avsedda för gränsbefolkningens hushållsbehov, nämligen:

- I. över gränsen mot Bohuslän öster om linjen Saltbacken—Sponviks skansar, mot Dalsland samt mot Värmland med undantag av den norr om gränstullstationen i Mitandersfors

belägna delen av gränsen:

bröd, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
fläsk, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
garn, alla slag, tillsammans 5 kilogram,
kaffe, alla slag, och kaffesurrogat, tillsammans 5 kilogram,
malt, 10 kilogram,
maltdrycker, alla slag, tillsammans 5 liter,
risgryn, 5 kilogram,
socker och sirap, alla slag, tillsammans 5 kilogram,
spannmål, omalen, 40 kilogram,
spannmål, malen, 25 kilogram,
vävnader, alla slag, till ett sammanlagt värde av 75 kronor

- samt
andra varor till ett sammanlagt värde av 60 kronor;
- II. över gränsen mot Värmland norr om gränstullstationen i Mitandersfors:
- bröd, alla slag, tillsammans 20 kilogram,
  - fläsk, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
  - garn, alla slag, tillsammans 5 kilogram,
  - kaffe, alla slag, och kaffesurrogat, tillsammans 5 kilogram,
  - malt, 40 kilogram,
  - maltdrycker, alla slag, tillsammans 10 liter,
  - risgryn, 5 kilogram,
  - socker och sirap, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
  - spannmål, omalen, 150 kilogram,
  - spannmål, malen, 100 kilogram,
  - vävnader, alla slag, till ett sammanlagt värde av 75 kronor
- samt
andra varor till ett sammanlagt värde av 100 kronor;
- III. över gränsen mot Dalarna, Härjedalen och Jämtland:
- bröd, alla slag, tillsammans 20 kilogram,
  - fläsk, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
  - garn, alla slag, tillsammans 5 kilogram,
  - kaffe, alla slag, och kaffesurrogat, tillsammans 5 kilogram,
  - malt, 40 kilogram,
  - maltdrycker, alla slag, tillsammans 10 liter,
  - risgryn, 5 kilogram,
  - socker och sirap, alla slag, tillsammans 20 kilogram,
  - spannmål, omalen och malen, tillsammans 600 kilogram,
  - vävnader, alla slag, till ett sammanlagt värde av 150 kronor
- samt
andra varor till ett sammanlagt värde av 150 kronor;
- IV. över gränsen mot Lappland:
- bröd, alla slag, tillsammans 20 kilogram,
  - fläsk, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
  - garn, alla slag, tillsammans 5 kilogram,
  - kaffe, alla slag, och kaffesurrogat, tillsammans 5 kilogram,
  - malt, 40 kilogram,
  - maltdrycker, alla slag, tillsammans 10 liter,
  - risgryn, 5 kilogram,
  - socker och sirap, alla slag, tillsammans 50 kilogram,
  - spannmål, omalen och malen, tillsammans 600 kilogram,

vävnader, alla slag, till ett sammanlagt värde av 150 kronor samt

andra varor till ett sammanlagt värde av 300 kronor.

Där vara av resande medföres i större myckenhet, än ovan stadgats, skall tull, enligt vad eljest gäller, erläggas för hela den av varan införda kvantiteten.

Resa flera medlemmar av ett hushåll tillsammans, åtnjutes tullfrihet endast av en av dem.

Tullfrihet, varom i denna paragraf sägs, gäller icke för varor, som i handelsavsikt införas vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställt arbete, ej heller för varor, som av handlande eller för handlandes räkning införas, såvitt de äro av de slag, med vilka han idkar handel; dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag.

Resande vare, om tulltjänsteman sådant fordrar, skyldig att avlämna, jämte uppgift om yrke och hemvist, en på tro och heder avgiven skriftlig förklaring angående den avsedda användningen av de varor, han medför. Införas varorna icke för resandes egen räkning, skall sådan förklaring avgivas av den, för vilkens räkning de införas. Underlåter vederbörande avlämna dylik förklaring, skola varorna i vanlig ordning tullbehandlas.

Hurusom för socker, vilket enligt denna paragraf införes tullfritt, jämväl frihet från sockerskatt må åtnjutas, därom är särskilt stadgat.

§ 8.

4. Varor, som av gränsbefolkningen för hushållsbehov föras från Norge eller Finland till närbelägen ort i Sverige för att här förädlas genom blekning, färgning, garvning, hyvling, malning, spinning, vävning eller annan dylik bearbetning eller för reparation och som efter sådan förädling eller reparation till ursprungslandet återutföras, äro vid införseln fria från tullumgälder, för så vitt varuägaren ställer sig till efter rättelse de närmare kontrollföreskrifter, vilka till förekommande av missbruk kunna varda i enlighet med de allmänna anvisningar, som av generaltullstyrelsen i ämnet utfärdas, meddelade av vederbörande tullmyndighet vid gränsen.

Frihet från tullumgälder åtnjutes, under enahanda förutsättning, jämväl för dragare och fordon, som av gränsbefolkningen föras från Norge eller Finland till närbelägen ort i Sverige för att under viss kortare tid här användas till timmerforsling eller annat dylikt ändamål, likasom även för kreatur, vilka från sagda främmande länder införas

för att under viss tid å sådan ort gå i bet. Därest tiden för sådan disposition inom Sverige, som nu blivit sagd, överstiger sex månader, skall medgivande av tullfrihet ankomma på prövning av vederbörande tullmyndighet vid gränsen i enahanda ordning och under villkor, som här ovan i mom. 1 föreskrivas, samt med iakttagande tillika av de allmänna anvisningar, som av generaltullstyrelsen i ämnet utfärdas.

§ 9.

2. Varor, som av gränsbefolkningen för hushållsbehov föras från Sverige till Norge eller Finland för att förädlas genom blekning, färgning, garvning, hyvling, malning, spinning, vävning eller annan dylik bearbetning eller för reparation och som efter sådan förädling eller reparation återinföras, skola vid återinförseln vara fria från tullumgälder, för så vitt varuägaren ställer sig till efterrättelse de närmare kontrollföreskrifter, vilka till förekommande av missbruk kunna varda i enlighet med de allmänna anvisningar, som av generaltullstyrelsen i ämnet utfärdas, meddelade av vederbörande tullmyndighet vid gränsen.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN,
LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anför här efter:

Hittills
gällande
bestämmelser
om gräns-
handeln med
Norge.

Före unions-
upplösningen.

Under den s. k. mellanrikslagens giltighetstid voro svenska eller norska naturalster eller tillverkningar vid införsel från det ena riket till det andra i regel fria från tullavgifter. Vissa mindre partier av en del enligt den allmänna regeln tullpliktiga förnödenheteringo därjämte tullfritt införas vid gränstrafik. Sistnämnda medgivande modifierades år 1887 så tillvida, att det förklarades icke gälla för varor, som infördes i handelsavsikt. Sedan 1888 års riksdag beslutat nya tullsatser för en del förnödenheter, såsom spannmål och bröd, utfärdades år 1890 en ny förordning angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden, enligt vilken bland annat förut gällande tullfrihet vid införsel av spannmål och bröd från det ena riket till det andra begränsades till att avse allenast vissa mindre partier vid införsel i gränstrafik. Slutligen trädde mellanrikslagen på grund av uppsägelse från svensk sida år 1897 i sin helhet ur kraft.

Ehuru den allmänna tullfriheten för svenska eller norska naturalster eller tillverkningar sålunda bortföll, bibehölls i vartdera av de båda rikena de lättnader, vilka för gränsbefolkningen ansågos särskilt betydelsefulla. De från svensk sida tillämpliga reglerna härvid intogos i förordningen den 28 maj 1897 angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge, vilken förordning därefter, så länge unionen ägde bestånd, årligen förnyades i väsentligen oförändrad lydelse — sista gången den 12 maj 1905. I anslutning till mellanrikslagens bestämmelser medgavos enligt nämnda förordning vid

resa landvägen — varmed jämväl förstods resa över insjö eller flod m. m. — från Norge till Sverige rätt att av till införsel tillåtna natur-alster eller tillverkningar tullfritt medföra vissa mindre partier, vilka emellertid voro betydligt knappare tillmätta än motsvarande partier enligt mellanrikslagen. Tullfrihet föreskrevs därjämte i följande särskilda fall. Om i gränstrakterna någon ägde eller brukade egendom på båda sidor om gränsen, finge för egendomens skötsel erforderligt utsäde, kreatur och redskap tullfritt införas till Sverige. Vidare skulle varor, som av gränsbefolkningen för hushållsbehov förts från Sverige till Norge för att förädlas genom blekning, färgning, garvning, malning, spinning, vävning eller annan dylik bearbetning eller för reparation och som efter sådan förädling eller reparation återinfördes, vid återinförseln vara fria från tullumgälder. Slutligen skulle dragare och fordon, som uppenbarligen användes endast för transport av gods eller personer från Norge till Sverige, icke vara underkastade tullavgifter.

Efter unionsupplösningen vidtogos enligt förordningen den 16 maj 1906 ytterligare inskränkningar i fråga om tullfriheten vid gränstrafik, varvid i stort sett de bestämmelser tillkommo, som för närvarande tillämpas. Såsom den betydelsefullaste av de förändringar, sistnämnda förordning medförde, må framhållas, att all tullfrihet bortföll vid gränsen söder om tullstationen i Mitandersfors i Värmland angår. I samband härmed minskades de till tullfri införsel tillåtna varupartierna vid införsel över gränsen mot norra Värmland. En ytterligare betydelsefull skiljaktighet mellan 1906 års och äldre förordningar bestod däri, att tullfrihet efter nämnda tidpunkt endast åtnjöts vid resa över gränsen norr om Mitandersfors annorledes än med järnväg. I likhet med vad förut varit fallet föreskrevs vidare år 1906, att frihet från tullavgifter icke gällde för varor, som infördes i handelsavsikt, vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställt arbete, och ej heller för varor, som av handlande eller för handlandes räkning infördes, såvitt de voro av det slag, med vilka han idkade handel. Det skulle på anfordran av tullmyndigheterna åligga resande att styrka sina uppgifter härutinnan medelst en under edsplikt avgiven skriftlig försäkran vid äventyr, att varorna eljest i vanlig ordning tullbehandlades. Slutligen intogs i 1906 års liksom i föregående förordningar den bestämmelsen, att för vara, som av resande medfördes i större myckenhet än enligt förordningen vore tillåtet, tull skulle erläggas för hela den av varan införda kvantiteten.

1906 års förordning.

Ändrade
bestämmelser
efter 1906.

De förändringar, som regleringen av gränshandeln sedan år 1906 undergått, inskränka sig i huvudsak till, att de tullfria kvantiteterna ökats. Redan enligt de före unionsupplösningen tillämpade bestämmelserna gällde vidsträcktare tullfrihet till förmån för gränsbefolkningen i sådana trakter, vilka på grund av vägförhållandena voro hänvisade till att verkställa sina inköp i Norge, såsom särskilt västra Dalarna och Härjedalen, eller varest de långa avstånden nödvändiggjorde medförande av större varupartier på en gång, såsom framför allt i övre Norrland. Motsvarande bestämmelser i 1906 års förordning modifierades till en början enligt förordning den 7 maj 1909 såtillvida, att utvidgad tullfrihet beviljades vid införsel över den mot Kalls socken i mellersta Jämtland belägna delen av riksgränsen. Slutligen följde enligt kungörelse den 20 december 1912 väsentliga lättnader i gränstrafiken över hela riksgränsen norr om Mitandersfors, i det att de tullfria kvantiteterna för ett flertal förnödenheter fördubblades eller utökades i ännu högre grad. Särskilt betydande voro de lättnader, som medgåvos vid införseln över riksgränsen mot Arjeplogs och Karesuando socknar i Norrbottens län. Till sist må nämnas, att till följd av tobaksmonopolens införande rätten till tullfri införsel av tobak bortföll enligt kungörelse den 15 december 1914. I övrigt hava ej några förändringar vidtagits i ifrågavarande bestämmelser i 1906 års förordning, vilka numera finnas intagna i § 5 av gällande tulltaxeförordning.

Ovannämnda sedan 1897 införda förändringar beträffande de tullfria kvantiteterna av olika varuslag framgå av följande tablåer:

Enligt förordningen den 28 maj 1897:

	A. Hela riksgränsen med undantag av under B. upptagna delar därav.	B. Riksgränsen a) mellan Djaknelidens tullstation i (norra) Värmland och Ljusnebakken i Härjedalen samt b) mot Frostvikens socken i (norra) Jämtland och norr därom belägna orter.
Bröd	10 kg.	20 kg.
Fläsk	10 »	10 »
Garn, alla slag	5 »	5 »
Kaffe och kaffesurrogat	5 »	5 »
Malt	10 »	40 »
Risgryn	5 »	5 »
Socker	5 »	10 »
Spannmål, omalen	40 »	150 »
» malen	25 »	100 »
Tobak	1 »	1 »
Vävnader, alla slag, 15 m.; dock högst till ett värde av	25 kr.	40 kr.
Öl	5 l.	10 l.
Andra varor ¹ till ett sammanlagt värde av	20 kr.	30 kr.

Enligt § 5 av gällande tulltaxeförordning:

	A. Riksgränsen norr om gränsstationen i Mitandersfors i (mellersta) Värmland med undantag av under B. och C. upptagna delar därav.	B. Riksgränsen mot a) Härjedalen; b) mot Hotagens och Frostvikens socknar i (norra) Jämtland; samt c) mot Västerbottens län.	C. Riksgränsen mot a) Arjeplogs socken (den sydligaste) och b) Karesuando socken (den nordligaste) i Norrbottens län.
Bröd, alla slag	20 kg.	20 kg.	20 kg.
Fläsk, alla slag	10 »	10 »	10 »
Garn, alla slag	5 »	5 »	5 »
Kaffe, alla slag, och kaffesurrogat	5 »	5 »	5 »
Malt	40 »	40 »	40 »
Maltdrycker, alla slag	10 l.	10 l.	10 l.
Risgryn	5 kg.	5 kg.	5 kg.
Socker och sirap, alla slag	10 »	20 »	50 »
Spannmål, omalen	150 »	600 »	600 »
» malen	100 »		
Vävnader, alla slag, 15 m.; dock högst till ett värde av	40 kr.	40 kr.	40 kr.
Andra varor ¹ till ett sammanlagt värde av	30 »	30 »	50 »

¹ Undantagna härifrån voro spelkort, som voro underkastade såväl stämpelavgift som tull, samt brännvin och sprit jämte därmed beredda drycker ävensom vin, för vilka senare varor tull skulle erläggas.

Enligt 1906 års förordning bibehölls därjämte till förmån för sådana personer, som i gränstrakterna ägde eller brukade egendom på båda sidor om gränsen, regeln om tullfri införsel av utsäde, kreatur och redskap, som erfordrades för dylik egendoms skötsel; dock tillades nu såsom ytterligare villkor, att egendomarna antingen gränsade omedelbart till varandra eller voro så belägna, att avståndet mellan egendomarnas närmaste gränser ej översteg 20 kilometer. Detta stadgande, vilket gällde för hela riksgränsen, har sedermera icke förändrats och finnes numera intaget i § 6 av 1911 års tulltaxeförordning.

I överensstämmelse med de före unionsupplösningen gällande reglerna föreskrev 1906 års förordning vidare, att varor, som av gränsbefolkningen för hushållsbehov fördes från Sverige till Norge för att förädlas genom blekning, färgning, garvning, malning, spinning vävning eller annan dylik bearbetning eller för reparation och som efter sådan förädling eller reparation återinfördes, vid återinförseln skulle vara fria från tullumgälder. Därjämte stadgades — i likhet med vad förut allt sedan år 1898 gällt — att även sådana varor, som av gränsbefolkningen för hushållsbehov fördes från Norge till Sverige för att här undergå sådan förädling eller reparation, om vilken nyss blivit sagt, och därefter till Norge återutfördes, vid införseln till Sverige skulle vara fria från tullumgälder. Dessa stadganden, vilka avsågo hela gränsen, finnas numera i oförändrad lydelse intagna i § 9 mom. 2 respektive § 8 mom. 4 av 1911 års tulltaxeförordning.

I likhet med vad som gällde före unionsupplösningen stadgade 1906 års förordning slutligen tullfrihet för dragare och fordon, som uppenbarligen användes endast för transport av gods eller personer från Norge till Sverige. En ytterligare lättnad av liknande art tillkom enligt kungörelse den 11 april 1913, i det att tullfrihet beviljades jämväl för dragare och fordon, som av gränsbefolkningen fördes från Norge till närbelägen ort i Sverige för att under viss kortare tid här användas till timmerforsling eller annat dylikt ändamål. Samtidigt medgavs tullfrihet även för kreatur, som infördes från Norge för att under viss kortare tid å sådan ort gå i bet. I båda fallen skulle emellertid, därest tiden för sådan disposition inom Sverige överstege tre månader, medgivande av tullfrihet ankomma på prövning av generaltullstyrelsen. Samtliga de sålunda i fråga om tullbehandling av dragare, fordon och kreatur fastställda reglerna, vilka avsågo hela riksgränsen, bibehålla alltjämt sin giltighet och finnas numera intagna i § 4 mom. 2 respektive § 8 mom. 4 av 1911 års tulltaxeförordning.

De norska bestämmelser, som åsyfta att i motsvarande avseende reglera gränshandeln, äro i stort sett likartade med de svenska. De mest betydande olikheterna bestå däri, att enligt de i Norge gällande reglerna hava de tullfria kvantiteterna icke ökats sedan 1905, varjämte tullfriheten gäller även vid transport från Sverige till Norge med järnväg.

Norska bestämmelser om gränshandeln.

Under de senaste åren hava bland gränsbefolkningen såväl i Sverige som i Norge framkommit önskemål om en revidering av de nu gällande bestämmelserna, varvid man i allmänhet synes hava åsyftat att få till stånd ett återupptagande av de regler, som gällde före utfärdandet av 1906 års förordning.

Önskemål om bestämmelsernas revidering.

På ett för ändamålet anordnat möte i Fredrikshald den 28 april 1919 mellan representanter för vissa svenska och norska gränskommuner dryftades sålunda frågan om en framställning till svenska och norska regeringarna angående lättnader i gränstrafiken mellan länderna. Man enades därvid om en resolution, utgörande en hemställan till de bägge regeringarna om att förutvarande ömsesidiga lättnader i gränstrafiken måtte bli återupprättade på båda sidor om gränsen ungefär i den omfattning, som ägde rum före den 16 maj 1906. Från svensk sida var resolutionen undertecknad av ombud från Hogdals, Lommelanda, Töftedals, Näsinge, Skee, Dals-Eds och Nössemarks socknar. Ordförandena i Rölanda och Östervallskogs socknars kommunalstämmor samt ett utskott av kommunalfullmäktige i Krokstads socken hava sedermera genom särskilda underdåniga skrivelser framfört befolkningens i sistnämnda tre socknar anslutning till resolutionen.

Mötet i Fredrikshald april 1919.

Över denna resolution avgåvos utlåtanden av länsstyrelserna i Göteborg och Vänersborg.

Länsstyrelsen i Göteborg lämnade en historisk redogörelse för lagstiftningen rörande gränstrafiken samt hemställde, att ärendet måtte överlämnas till tull- och traktatkommittén för behandling. Länsstyrelsen i Vänersborg framhöll, att ett återinförande av den tullfrihet för vissa mindre partier av en del förnödenheter m. m. vid landsvägsresa över gränsen mot Norge och de övriga lättnader för samfärdseln mellan gränstrakterna, som efter den så kallade mellanrikslagens upphörande intill den 16 maj 1906 medgivits, skulle vara till avsevärd fördel för gränsbefolkningen. Den omedelbara ekonomiska betydelsen av sådana lättnader minskades visserligen alljämt i samma mån, som kommunikationerna mellan gränstrakterna och produktions- och avsättningsorterna förbättrades. Men särskilt med hänsyn till det väckande och livgivande inflytande, som en obehindrad samfärdsel mellan folken och ett ständigt utbyte av idéer och erfarenheter medförde, höll länsstyrelsen före, att, så långt rikets allmänna finanspolitik kunde medgiva, varje band på samfärdseln mellan Sverige och Norge borde avlägsnas.

Tull- och
traktatkom-
mitténs fram-
ställning den
30 juni 1920.

Tull- och traktatkommitténs skandinaviska avdelning, som funnit frågan om den svensk-norska gränstrafiken falla inom området för dess uppdrag, inkom den 30 juni 1920 till Kungl. Maj:t med en framställning i ämnet. Avdelningen meddelade därvid bland annat, att den, i syfte att erhålla en mera ingående kännedom om gränsbefolkningens önskemål, tillskrivit länsstyrelserna i Göteborg, Vänersborg och Karlstad med begäran om upplysningar dels angående de strävanden, som inom respektive län under senare år varit å bane för åstadkommande av ändrade bestämmelser rörande gränstrafiken, dels angående de önskemål i berörda hänsende, som gjorde sig gällande hos gränsbefolkningen och hos kommunala myndigheter såväl på den svenska sidan om gränsen som, såvitt upplysningar härom kunnat erhållas, på den norska, dels ock angående den ståndpunkt, länsstyrelserna för egen del ansåge sig böra intaga till ifrågasvarande spörsmål.

Länsstyrel-
sernas yttranden.

I de med anledning härav till avdelningen ingångna svarsskrivelserna hade länsstyrelserna anfört i huvudsak följande:

Länsstyrelsen i *Göteborg* ansåg sig hava funnit, att åsikterna inom norra delen av länet vore delade rörande lämpligheten av att i avseende å gränstrafiken med Norge återgå till förhållandena före 1906. Fredrikshald vore visserligen den plats, där befolkningen inom en stor del av norra Bohuslän förr plägat inköpa sina förnödenheter och jämväl i stor utsträckning vinna avsättning för sina produkter. Numera hade emellertid i de svenska gränstrakterna flera handelsföretag kommit till stånd, vilka väl kunde tillgodose ortens behov av förnödenheter, möjligen med undantag av kläder och andra manufakturvaror. En återgång till förhållandena före den 16 maj 1906 skulle givetvis tillfoga dessa företag ett betydande avbräck. Kommunikationsförhållandena å den svenska sidan hade onekligen tidigare varit otillfredsställande, men härutinnan hade dock under senare tiden inträtt en förbättring, något som jämväl måste anses vara av stor betydelse vid bedömande av behovet av lättnader i gränstrafiken.

Enligt länsstyrelsens förmenande vore en återgång till äldre förhållanden för en del av gränsbefolkningen önskvärd, vilket dock icke finge anses innebära, att ett mera allmänt behov föreläge för en sådan återgång.

Länsstyrelsen i *Vänersborg* överlämnade infordrade yttranden från landsfiskalerna i Dals-Eds och Lelångens distrikt. Av dessa yttranden syntes framgå, att i denna trakt gränsbefolkningens önskemål alltjämt ginge i den riktning, som i förberörda resolution angivits. För egen del vore emellertid landsfiskalerna av den åsikten, att de ifrågasatta lättnaderna i bestämmelserna för gränshandeln med hänsyn till de förbättringar i kommunikationsförhållandena, som under senaste tiden införts, icke kunde anses av behovet påkallade. Vad angår länsstyrelsens ståndpunkt till spörsmålet, hänvisade länsstyrelsen till sitt förut omnämnda utlåtande i ämnet.

Även länsstyrelsen i *Karlstad* överlämnade yttranden från landsfiskalerna i länets gränsdistrikt, vari framhölls, att befolkningen inom dessa trakter hyste en

livlig önskan, att förutvarande medgivande till tullfri införsel från Norge av vissa förnödenheter måtte återinföras. För egen del ansåge länsstyrelsen dessa önskemål beaktansvärda och förtjänta av understöd.

Vidare meddelade förenämnda avdelning av tull- och traktatkommittén, att vad beträffar den ställning, som den norska gränsbefolkningen intog till frågan, avdelningen genom rapport den 21 juli 1919 från svenska ministern i Kristiania till utrikesdepartementet erfarit, att den vid förut omnämnda möte i Fredrikshald den 28 april 1919 antagna resolutionen behandlats av vissa »kommunestyrelser» och därvid med stor majoritet biträtts. I skrivelse till ministern den 25 september 1919, vilken skrivelse av honom i avskrift insänts till utrikesdepartementet och därifrån remitterats till avdelningen med begäran om yttrande, hade vidare en av initiativtagarna till förberörda möte i Fredrikshald, svenska konsuln därstädes Sem, anhållit, att ministern skulle söka utverka, att hänvändelse gjordes från de svenska statsmyndigheterna till de norska i syfte att få till stånd underhandlingar om återupprättandet av gränshandeln. Och slutligen hade, enligt meddelande i skrivelse från utrikesdepartementet den 15 oktober 1919, från Fredrikshalds kommun under oktober månad 1919 genom en kommitté för befrämjande av gränshandeln mellan Sverige och Norge en hänvändelse gjorts till norska regeringen, vilken enligt upplysning därvid ställt sig mycket sympatisk till frågan om återinförande av vissa ömsesidiga lättnader i bestämmelserna för gränstrafiken. I betraktande av att mellanrikslagen på sin tid uppsades från svensk sida, hade man emellertid å norsk sida ansett sig böra avvakta förslag till förhandlingar därom från svenska regeringen.

Av vad avdelningen sålunda inhämtat, syntes det framgå, att befolkningen på bägge sidor om den del av gränsen, å vilken den förut medgivna tullfriheten upphävts genom förordningen den 16 maj 1906, eller på svenska sidan av hela gränssträckan söder om Mitandersfors, i allmänhet önskade en återgång till de förhållanden, som rådde under tiden närmast före sistnämnda datum.

Den norska traktatkommissionens nabolandsutvalg hade, anförde avdelningen ytterligare, samtidigt med avdelningen haft frågan under behandling. Redan vid det skandinaviska delegationsmötet i Köpenhamn juli 1919 hade man överenskommit att å ömse sidor göra undersökningar i ämnet, och i skrivelse den 25 september 1919 hade från norsk sida meddelats, att nabolandsutvalget fått intryck av, att i de norsk-svenska gränstrakterna på bägge sidor funnes vissa önskningsområden om re-

Norska
gränsbefolk-
ningens
önskemål.

Norska trak-
tatkommis-
sionens be-
handling av
frågan.

vision av de gällande bestämmelserna. Vid ett sammanträffande mellan kommittéernas ordförande i Köpenhamn hösten 1919 hade ämnet ånyo bragts på tal och överenskommelse träffats, att frågan skulle behandlas vid det skandinaviska delegationsmötet i Kristiania i januari 1920.

Utredning
angående
gränshandels
omfattning
m. m.

För att till sistnämnda möte vinna en ytterligare vidgad överblick över hithörande förhållanden hade avdelningen därefter verkställt utredningar rörande bland annat omfattningen av gränshandeln, d. v. s. den tullfria exporten och importen av eljest tullpliktiga varor över norska gränsen sedan år 1904.

Denna utredning hade givit vid handen, å ena sidan att en avsevärd del, i varje fall mer än hälften av hela gränshandeln före år 1906 torde hava fallit på gränssträckan söder om Mitandersfors, å andra sidan att gränshandeln måste, om den jämfördes med rikets handelsomsättning i sin helhet, anses vara av jämförelsevis obetydlig omfattning. Sålunda uppgick värdet av de jämlikt bestämmelserna om tullfrihet för gränshandeln från Norge införda eljest tullpliktiga varor under åren 1904—1905 i medeltal till 611,000 kronor, och under 1906—1914, sedan tullfrihet icke längre medgavs å sträckan söder om Mitandersfors, till 193,000 kronor. Jämfördes åter de belopp, som skulle hava erlagts i tull för dessa varumängder, därest tullumgälder utgått i vanlig ordning, med hela beloppet av erlagd tull för till riket införda varor, så visade det sig, att tullinkomsterna genom de före 1906 medgivna lättnaderna endast minskats med några promille. För år 1904 skulle förstnämnda belopp hava uppgått till omkring 300,000 kronor, medan samtliga uppburna tullavgifter uppgingo till omkring 60,000,000 kronor. Ur finanspolitisk synpunkt torde sålunda knappast något hinder för medgivande av de begärda lättnaderna kunna anses föreligga.

Enligt en från den norska traktatkommissionen erhållen uppställning över tullpliktiga varor, som med stöd av gränshandelsbestämmelserna tullfritt införts från Sverige till Norge, hade värdet av denna införsel jämväl för Norges del sjunkit med mer än hälften efter införandet av 1906 års bestämmelser.

Konferensen
i Kristiania
januari 1920.

I enlighet med förberörda överenskommelse hade frågan slutligen behandlats av de svenska och norska delegationerna vid de skandinaviska traktatdelegationernas konferens i Kristiania den 29—31 januari 1920. Man hade därvid till en början ansett sig kunna konstatera, att de ifrågasatta lättnaderna för gränshandeln motsvarades av ett allmänt önskemål hos befolkningen på båda sidor om den ifrågavarande gräns-

sträckan. De skäl av praktisk ekonomisk natur för beviljande av dessa lättnader, som genom utredningarna förebragts, hade delegationerna funnit beaktansvärda, och med hänsyn härtill ävensom ur synpunkten av de strävanden, som åsyftade ett stärkande av samhörighetskänslan mellan de skandinaviska folken, hade delegationerna ansett sig böra förorda en revision av gällande bestämmelser i av gränsbefolkningen önskad riktning. Delegationerna hade till följd härav beslutat att var för sig hos sin regering hemställa om vidtagande av åtgärder i sådant syfte.

I samband härmed ville avdelningen emellertid framhålla, att bestämmelserna från tiden före 1906 icke lämpligen syntes kunna i detalj återupptagas, enär dels den omständigheten, att förhållandena i gränstrakterna sedan dess i flera avseenden undergått väsentliga förändringar, dels önskvärdheten av, att likformighet mellan de svenska och norska bestämmelserna i ämnet i allmänhet komme till stånd, möjligen kunde komma att föranleda vissa avvikelser. Avsikten vore därför att, under förutsättning av de bägge regeringarnas godkännande i princip av de framförda synpunkterna, fortsätta de påbörjade utredningarna och därefter framlägga närmare utarbetade förslag till ändrade bestämmelser i ämnet.

Under åberopande av det anförda, hemställde avdelningen slutligen, att Kungl. Maj:t täcktes träda i förbindelse med norska regeringen för vinnande av enighet i princip angående önskvärdheten av en återgång i huvudsak] till de bestämmelser rörande gränshandeln mellan Sverige och Norge, som gällde närmast före år 1906.

De framställningar och utlåtanden, som jag hittills omnämnt, hava endast avsett reglerna för gränshandeln inom de söder om Mitandersfors i Värmland belägna gränstrakterna. Redan i oktober 1919 inkom emellertid från kommunalfullmäktige i Tärna socken i Västerbottens län en framställning om, att de efter varuvärdet angivna kvantitetsbegränsningarna för tullfri införsel över vissa delar av gränsen mot Norge måtte erhålla den jämkning, som betingades av penningvärdets fall.

Tärna kommunalfullmäktiges framställning oktober 1919.

Generaltullstyrelsen, till vilken sistberörda framställning remitterades, avgav den 23 mars 1920 utlåtande över densamma.

Generaltullstyrelsen.

Styrelsen förklarade sig hava funnit då rådande förhållanden på varumarknaden påkalla författningsändring i angiven riktning. I övrigt ville styrelsen, som ansåg, att ärendet borde överlämnas till tull- och traktatkommittén, endast uttala, att den ifrågasatta författningsändringen

givetvis borde utsträckas att avse samtliga de delar av gränsen mot Norge, för vilka ifrågavarande bestämmelser vore gällande.

*Tull- och
traktatkom-
mitténs fram-
ställning den
26 juli 1920.*

Den 26 juli 1920 inkom tull- och traktatkommitténs skandinaviska avdelning med ytterligare en framställning i ämnet. Avdelningen erinrade därvid om, att dess förutnämnda förslag i första hand innebure, att, såsom före år 1906 varit fallet, vissa lättnader i gränstrafiken borde införas jämväl för den del av gränsen, som vore belägen söder om Mitandersfors i Värmland. Enligt avdelningens mening borde emellertid i samband härmed gränstrafikbestämmelserna i hela deras vidd överses och undergå de jämkningar, som till äventyrs kunde av under tidernas lopp ändrade förhållanden finnas påkallade. Därvid erbjöde sig åtskilliga spörsmål, som tarvade särskilda undersökningar. Framförallt syntes det avdelningen önskvärt att få utrönt, för vilka kvantiteter av olika varuslag tullfrihet borde medgivas och om behov av att återinföra tullfrihet vid järnvägsresa föreläge, ävensom vilka bestämmelser, som borde gälla vid landväga och vid sjöväga trafik, samt om behov förefunnas av jämkning i gällande bestämmelser, enligt vilka tullfrihet ej åtnjöttes för varor, som infördes i handelsavsikt. I syfte att erhålla material för besvarande av dessa frågor och därmed för utarbetande av närmare förslag till nya gränstrafikbestämmelser, hemställde avdelningen, att Kungl. Maj:t täcktes anbefalla länsstyrelserna i de län, som gränsa till Norge, att snarast möjligt på lämpliga orter och till erforderligt antal anordna allmänna möten med gränsbefolkningen eller annorledes inhämta dess mening i ämnet, därvid vederbörande till besvarande borde föreläggas vissa av avdelningen uppställda frågor, samt att inom viss tid inkomma med såväl redogörelser för de å mötena eller annorledes av gränsbefolkningen framställda önskemål som ock egna yttranden i ämnet.

*Inhämtande
av gränsbe-
folkningens
önskemål i
vissa frågor.*

I anslutning till denna avdelningens framställning anbefalldes länsstyrelserna i Göteborg, Vänersborg, Karlstad, Falun, Östersund, Umeå och Luleå, att, på sätt avdelningen föreslagit, inhämta gränsbefolkningens mening beträffande förevarande spörsmål samt häröver avgiva redogörelser och yttranden. De handlingar, som till följd härav inkommo från länsstyrelserna, överlämnades därefter till tull- och traktatkommittén för att av kommittén efter samråd med generaltullstyrelsen tagas under övervägande vid frågans fortsatta behandling.

Det skulle föra för långt att i detalj redogöra för innehållet i dessa handlingar. I stort sett voro de ägnade att förstärka det förut

vunna intrycket av, att gränsbefolkningen i allmänhet önskade en återgång till bestämmelserna före 1906, dock med den förändringen, att de tullfria kvantiteterna borde — i vissa fall högst avsevärt — utökas. Dessutom gävo de uttryck åt flera önskemål av mera speciell art, vilka längre fram skola beröras.

Vad särskilt angår länsstyrelsernas egna yttranden, så utgjordes dessa i fråga om *Göteborgs och Bohus* samt *Älvsborgs län* i huvudsak av hänvisningar till länsstyrelsernas ovan omnämnda yttranden i ämnet. Länsstyrelsen i *Karlstad* ansåg det vara ett berättigat önskemål hos gränsbefolkningen i länet att erhålla de ifrågasatta lättnaderna för gränshandeln och att de tullfria kvantiteterna med hänsyn till penningvärdets fall i viss mån bleve ökade. Beträffande de mera speciella önskemål, som framförts, framhöll länsstyrelsen bland annat, att i avseende på tullfrihet vid järnvägsresa torde kunna ifrågasättas bestämmelser liknande de norska, enligt vilka tullfrihet beviljades för bagage, som medfördes i kupén, men icke för inskrivet resgods. Länsstyrelsen i *Fulun* tillstyrkte största möjliga lättnader för gränsbefolkningen i avseende på gränshandeln. I samma riktning uttalade sig länsstyrelsen i *Östersund*, som därvid särskilt framhöll behovet av ökade tullfria kvantiteter, viss tullfrihet vid järnvägsresa samt tullfrihetens utsträckning att omfatta jämväl varor, som infördes i handelsavsikt. Länsstyrelsen i *Umeå* erinrade om de svåra kommunikationsförhållandena i gränstrakterna och förordade fullständig tullfrihet, med undantag för ett fåtal varor, eller i varje fall en betydande ökning av kvantiteterna, ävensom att tullfriheten måtte gälla också för varor, som infördes i handelsavsikt. Länsstyrelsen i *Luleå* slutligen tillstyrkte största möjliga lättnader för gränsbefolkningen i Arjeplogs och Karesuando socknar.

Ehuru, såsom av det föregående framgår, gränsbefolkningens önskemål i huvudsak torde få anses gå i riktning av ökade lättnader för gränshandeln, hava likväl framställningar i motsatt syfte icke alldeles saknats.

Framställningar om behållande av gällande bestämmelser.

Sålunda hemställde Arvika köpmannaförening i oktober 1920, att utsträckt tullfrihet icke måtte beviljas, varvid såsom motivering anfördes, att utmed gränsen söder om Mitandersfors funnes svenska handlande i tillräcklig mängd, för att gränsbefolkningen i dessa trakter skulle kunna anses i ifrågavarande avseende befinna sig i samma läge som flertalet av landets övriga invånare. Bohusläns köpmannaförbund uttalade sig i samma riktning, under det att Nordmarks härads minuthandlareförening, hemställde, att de ifrågasatta lättnaderna endast måtte medgivas under förutsättning, att gränstrakternas köpmän beviljades samma förmåner som andra personer. Handelskammaren i Karlstad avlät i november 1920 en protestskrivelse till tull- och traktatkommittén, vari gjordes gällande att intet verkligt behov föreläge, vare sig av någon tullfri införsel över gränsen söder om Mitandersfors eller av utvidgad sådan införsel till de värmländska gränstrakterna norr därom, ävensom att vissa svenska intressen skulle lida betydande skada genom ändring av nu gällande bestämmelser i berörda riktning. I mars 1921 inkommo jämväl stadsfullmäktige i Strömstad med en framställning i avstyrkande syfte, vad Bohuslän beträffar. I sistnämnda framställning framhölls likaledes, att antalet handlande vid

Bihugy till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 100 häft. (Nr 114).

gränsen numera betydligt ökats, varjämte anfördes, att kommunikationerna mellan gränstrakterna och Strömstad förbättrats genom nya väganläggningar. Frigivande av gränshandeln skulle enligt stadsfullmäktiges mening medföra ytterst ofördelaktiga följder för den svenska handeln i norra Bohuslän, särskilt beträffande lantmannaprodukter. Slutligen har Vette härads köpmansförening gjort liknande hemställan.

Förslag till nya bestämmelser.

Överenskommelse med norska regeringen.

I enlighet med vad tull- och traktatkommitténs skandinaviska avdelning i sin förberörda framställning den 30 juni 1920 hemställt gjordes i januari 1921 hänvändelse till norska regeringen, som meddelade, att den delade svenska regeringens uppfattning angående önskvärldheten av en återgång i huvudsak till de bestämmelser i ämnet, vilka gällde före år 1906. I samband härmed erinrade norska regeringen om, att de norska och svenska traktatkommittéerna samarbetade i frågan och skulle, sedan de uppnått enighet om vissa mindre betydande ändringar i de gamla bestämmelserna, för sina respektive regeringar framlägga förslag till nya stadganden i ämnet.

Tull och traktatkommitténs förslag.

Skandinaviska avdelningen avlät för sin del framställning med sådant förslag den 22 mars 1921. Avdelningen meddelade därvid bland annat, att förslaget, som avsåge ändrad lydelse av tulltaxeförordningen § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2, uppgjorts i samråd med representanter för generaltullstyrelsen. Vad anginge de allmänna riktlinjer, som därvid följts, hade man i första rummet utgått från den mellan de bägge regeringarna träffade överenskommelsen om återupptagande i huvudsak av bestämmelserna från tiden före år 1906 men därjämte även sökt taga hänsyn till de sedan dess ändrade förhållandena och de särskilda önskemål, som genom infordrade utlåtanden, mötesresolutioner eller eljest kommit till myndigheternas kännedom.

Beträffande de närmare detaljerna i förslaget anförde avdelningen följande.

Tullfrihet endast för varor, avsedda för gränsbefolkningens behov.

»Enligt gällande bestämmelser för gränshandeln äger, med få undantag, resande, som annorledes än med järnväg färdas över riksgränsen norr om gränstationen i Mitandersfors, att på vissa villkor för eget behov tullfritt medföra vissa mindre varupartier. Detta medgivande avser enligt avdelningens förmenande i första hand att möjliggöra för gränsbefolkningen inköp av varor till egen konsumtion å närmaste handelsplats, utan att den omständigheten, att inköpsorten är belägen på andra sidan gränsen, skall medföra några särskilda kostnader. Med hänsyn härtill och då givetvis icke förefinnes något skäl att medgiva samtliga resande, oberoende av boningsorten, denna förmån, har avdelningen i det föreliggande förslaget, med ändring av nu gällande regel i detta avseende, begränsat rätten till tullfri införsel till att avse endast sådana varupartier, som uteslutande äro avsedda

för gränsbefolkningens hushållsbehov. Stadgandet härom har, såsom i viss mån angivande syftet med de beviljade lättnaderna för gränshandeln, ansetts böra intagas uti § 5 första punkten. Vad beträffar innebörden av begreppet gränsbefolkning tillåter sig avdelningen framhålla, att detta uttryck användes i såväl § 8 som § 9 i nu gällande tulltaxeförordning. Med hänsyn till den väsentliga betydelse för tillämpningen av bestämmelserna angående gränshandeln, som detta uttryck kommer att erhålla, därest avdelningens förslag i nu anförda punkt vinner godkännande, torde emellertid särskilda föreskrifter angående tolkningen av uttrycket gränsbefolkning lämpligen böra utfärdas av generaltullstyrelsen.

Med hänsyn till den olikhet i kommunikationsförhållanden, som råder mellan olika delar av gränsen, har, beträffande de varuslag, för vilka tullfri införsel enligt § 5 tulltaxeförordningen är medgiven, enligt nu gällande bestämmelser stadgats något olika kvantiteter vid resa

Ny zonindelning.

I. över andra delar av gränsen än de här nedan under II och III särskilt angivna,

II. över gränsen mot Härjedalen eller mot Hotagens och Frostvikens socknar i Jämtland eller mot Västerbottens län samt

III. över gränsen mot Arjeplogs eller Karesuando socknar i Norrbottens län. Avdelningen, som på nyss anförda skäl anser, att en dylik differentiering i princip bör bibehållas, har i sitt närslutna förslag indelat gränsen i följande fyra sammanhängande zoner, nämligen:

I. gränsen mot Bohuslän öster om linjen Saltbacken—Sponviks skansar, mot Dalsland samt mot Värmland med undantag av den norr om gränsstationen i Mitandersfors belägna delen av gränsen,

II. gränsen mot Värmland norr om gränsstationen i Mitandersfors,

III. gränsen mot Dalarna, Härjedalen och Jämtland samt

IV. gränsen mot Lappland.

Denna indelning synes avdelningen mera naturlig och bättre motsvarande gränsbefolkningens önskemål än den nu gällande. Emot en eventuell erinran att undantag borde göras för de trakter vid de nordliga delarna av gränsen, som äro försedda med järnvägsförbindelser, tillåter sig avdelningen framhålla, att enligt ovan anförda för trafiken över gränsen i dess helhet gällande bestämmelse tullfrihet under alla förhållanden endast medgives för varor, införda för gränsbefolkningens hushållsbehov, samt att rätten till tullfri införsel av sådana varor vid järnvägsresa enligt förslaget icke skulle gälla för längre färd än till första vid järnvägen belägna tullkammare.

I de uttalanden från gränsbefolkningen, som avdelningen haft att taga under övertvägande vid revisionen av gränstrafikbestämmelserna, har bland annat framhållits, att en ökning av den för närvarande till tullfri införsel medgivna kvantiteten beträffande vissa varuslag vore önskvärd. Befolkningen i Tärna och Sorsele socknar har därjämte anhållit om rätt att tullfritt införa vissa kvantiteter av en del andra nödvändighetsvaror än de i § 5 tulltaxeförordningen särskilt nämnda. Dessa krav torde enligt avdelningens förmenande i viss utsträckning böra beaktas. Genom den förändring i zonindelningen, som avdelningen föreslagit, komme befolkningen i vissa vid den norra delen av gränsen belägna trakter i åtnjutande av högre

Ökning av kvantiteterna.

tullfria kvantiteter socker och spannmål, än enligt nu gällande bestämmelser. Beträffande den sydligaste zonen, vilken avser den del av gränsen, som alltsedan den 16 maj 1906 är undantagen från alla lättnader i gränstrafiken, har avdelningen i sitt förslag återgått till samma varukvantiteter — med undantag dock för vävnader och rubriken 'andra varor' — för vilka tullfrihet var medgiven närmast före nämnda tidpunkt. De maximivärden å de tullfria kvantiteterna av vävnader och 'andra varor', som angivas i § 5 tulltaxeförordningen och vilka fastställdes redan år 1912, torde givetvis med hänsyn till prisstegringen under de senare åren kräva en justering. Avdelningen har även föreslagit vissa förhöjningar i dessa värden, vilka förhöjningar särskilt för de nordligare zonerna äro högst avsevärda. Däremot har nu gällande specifikation av varor, för vilka tullfrihet må åtnjutas, bibehållits oförändrad. Den betydliga förhöjning i maximivärdet för 'andra varor', som föreslagits beträffande den fjärde zonen, torde dock i viss mån motsvara den utvidgning i fråga om varuslagen, varom gränsbefolkningen i denna trakt gjort framställning.

Tullfrihet
vid järnvägs-
resa i vissa
fall.

Enligt nu gällande bestämmelser avser den medgivna tullfriheten endast varor, som införas över riksgränsen annorledes än med järnväg. Före år 1906 gällde tullfriheten vid alla färder över gränsen landvägen, således även för järnvägsresor. Med hänsyn till de farhågor, som från tullverkets sida yppats, att medgivande av tullfrihet vid järnvägsresa skulle, särskilt i de södra gränstrakterna, komma att missbrukas, därest icke omfattande kontrollåtgärder till förhindrande härav vidtoges, anser avdelningen en återgång till bestämmelserna före år 1906 i nu berörda avseende endast i så måtto lämplig, att tullfrihet medgives vid resa intill första vid järnvägen belägna tullkammare. Avdelningens förslag i fråga om tullfrihet vid järnvägsresa innebär sålunda en inskränkning i tidigare gällande bestämmelser men en utvidgning av nu medgivna lättnader.

Sjöväga
införsel lik-
ställd med
landväga.

För varor, införda sjöledes över riksgränsen, medgavs närmast före år 1906 tullfrihet enligt vad för resa landvägen stadgats i samma mån varuförseln jämlikt bestämmelserna i tullstadgans § 46 i tullhänseende var att anse såsom landväga trafik. Under förutsättning att rätten till tullfri införsel, såsom avdelningen föreslagit, begränsas till att avse endast sådana varupartier, som uteslutande äro avsedda för gränsbefolkningens hushållsbehov, synes någon dylik inskränkning i fråga om den sjöväga införseln icke vara påkallad.

Införsel i
handels-
avsikt.

Det undantag från eljest medgivna lättnader i tullhänseende, som stadgas, såväl i nuvarande som före år 1906 gällande bestämmelser, för varor, som införas i handelsavsikt eller av handlande eller för handlandes räkning, såvitt varorna äro av det slag, med vilka han idkar handel, torde böra i princip alltjämt bibehållas. Från befolkningen i vissa av de nordligaste gränstrakterna har emellertid framhållits, att jämväl vissa lanthandlande därstädes vore hänvisade till att hämta sina, för eget bruk eller för avsalu inom orten avsedda, förnödenheter i Norge, varför något principiellt skäl för bibehållande av berörda undantag i sådana orter icke förefunnes. Med hänsyn till förhållandena i dessa trakter har avdelningen föreslagit, att generaltullstyrelsen må erhålla bemyndigande att för särskilda fall medgiva

tullfrihet för varor, som införas i handelsavsikt, av handlande eller för handlandes räkning.

Enligt § 8 mom. 4 tulltaxeförordningen åtnjutes på vissa villkor frihet från tullavgifter för dragare och fordon, som av gränsbefolkningen föras från Norge till närbelägen ort i Sverige för att under viss tid här användas till timmerforsling eller annat dylikt ändamål, liksom även för kreatur, som införas för att gå i bet. Därest tiden för sådan disposition överstiger tre månader, skall medgivande av tullfrihet ankomma på prövning av generaltullstyrelsen. I enlighet med från gränsbefolkningen i skilda orter framställd begäran, i syfte att vinna en förenklad och snabbare tullbehandling, tillåter sig avdelningen föreslå en utsträckning av den tid, under vilken gränsbevakningen äger prövningsrätten, intill 6 månader.

Tullfrihet för dragare och fordon m. m.

På grund av förekommen tvekan, huruvida den tullfrihet, som jämlikt § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 tulltaxeförordningen medgives för sådana varor, avsedda för gränsbefolkningens hushållsbehov, vilka för förädling införas eller efter undergången förädling i Norge återinföras till Sverige, även omfattar hyvlade trävaror, hava dessa stadganden i förslaget förtydligats genom särskilt omnämnande av hyvling.»

Tullfrihet vid återinförelse av förädlade varor.

Avdelningen anförde vidare, att samtliga föreslagna ändringar av de för närvarande gällande bestämmelserna givetvis förutsatte, att motsvarande norska bestämmelser bleve i huvudsak likartade. Det förslag till nya bestämmelser för gränstrafiken från Sverige till Norge, som den norska traktatkommissionens nabolandsutvalg sannolikt komme att framlägga för norska regeringen, vore i vissa punkter avvikande från avdelningens förslag. Någon indelning av gränsen i zoner med olika varukvantiteter eller sådan begränsning av tullfriheten vid järnvägsresa, som avdelningen ifrågasatt, förekomme sålunda icke i det norska förslaget. De skiljaktigheter mellan de norska och svenska förslagen, som förefunnes, torde emellertid i viss mån kunna anses vara betingade av den olikartade betydelse, särskilt i de nordligare trakterna, dessa bestämmelser ägde för den svenska och den norska befolkningen, och syntes icke, enligt avdelningens förmenande, vara av natur att påkalla någon erinran från svensk sida.

Olikheter mellan de svenska och norska förslagen.

Avdelningen hemställde slutligen, att, under förutsättning att å norsk sida i huvudsak motsvarande bestämmelser bleve gällande, § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 av förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 måtte erhålla viss ändrad lydelse, i överensstämmelse med det av avdelningen uppgjorda förslaget.

Sedan sistberörda framställning avläts, har norska stortinget genom beslut den 29 juni 1921 antagit en kungörelse om tullavgifter från den 1 juli 1921, vari återfinnas de nya norska bestämmelserna om gränshandeln med Sverige, med tillägg, att desamma skola träda i kraft från den tid, Konungen bestämmer. Sistnämnda stadgande har givetvis tillkommit, emedan man å norsk sida önskar, att gränshandelsbestämmelserna skola i bägge länderna samtidigt börja tillämpas.

De nya norska bestämmelserna.

De norska bestämmelserna torde få såsom bilaga fogas vid statsrådsprotokollet.

Det framgår av dessa bestämmelser, att man i Norge i stort sett följt samma riktlinjer som de av tull- och traktatkommittén angivna. Utom förberörda olikheter i avseende på zonindelning och kvantiteter synas avsevärda skiljaktigheter endast bestå däri, att tullfrihet i Norge medgives även vid järnvägsresa, som utsträcker till ort bortom första tullkammare, samt att finans- och tulldepartementet äger bland annat i vissa fall öka de tullfria kvantiteterna.

Departementsschefen.

Jag har förut erinrat om, att de svenska och norska regeringarna redan träffat överenskommelse om att vidtaga åtgärder för en återgång i huvudsak till bestämmelserna från tiden närmast före utfärdandet av 1906 års förordning.

I likhet med tull- och traktatkommitténs skandinaviska avdelning anser jag emellertid erforderligt, att vissa modifikationerna vidtagas i dessa bestämmelser och att man därvid bör utgå från dels de under årens lopp ändrade förhållandena i gränstrakterna, dels önskemålet, att de svenska och norska stadgandena i ämnet bliva såvitt möjligt överensstämmande.

Med hänsyn härtill finner jag intet huvudsakligt vara att erinra mot avdelningens förslag till nya bestämmelser.

Till förtydligande av föreskrifterna om tullfrihet för vissa varukvantiteter synes emellertid böra stadgas, att, därest flera medlemmar av ett hushåll resa samtidigt, tullfrihet får åtnjutas endast av en bland dem. Motsvarande stadgande återfinnes i de norska bestämmelserna.

I annat sammanhang har jag för avsikt att förorda överflyttning till vederbörande tullförvaltning av generaltullstyrelsen nu tillkommande befogenhet att under särskilda förhållanden medgiva temporär tullfrihet vid införsel i allmänhet av varor för åtskilliga ändamål, däribland reparation och komplettering, ävensom tullindring vid återinförsel av varor, som i utlandet reparerats eller bearbetats. Därvid kommer jag att till tryggande av likformighet vid utövanandet av omförmälda befogenhet tillstyrka meddelande av föreskrift om utfärdande genom generaltullstyrelsens försorg av allmänna anvisningar för tullförvaltningarna i förevarande spörsmål. I enlighet härmed torde ock de jämkningar böra göras i skandinaviska avdelningens förslag, att beträffande införsel i ändamål av eller efter förädling eller reparation liksom ock beträffande införsel av kreatur och fordon under närmare angivna omständigheter jämväl vid fråga om tullfri disposition under längre tid än sex månader

vederbörande tullmyndighet vid gränsen meddelas rätt att med iakttagande av de anvisningar, som av generaltullstyrelsen utfärdas, medgiva tullfrihet. Vad angår införseln i handelsavsikt, finner jag däremot icke lämpligt, att bestämmanderätten, huruvida tullfrihet i dylikt fall må bära medgivas eller ej, överflyttas från generaltullstyrelsen till lokal tullmyndighet. Avgörandet av sådana ärenden synes mig nämligen kunna ofta förutsätta utredningar av den art, att underordnad myndighet icke förmår att på egen hand tillfredsställande verkställa desamma. Någon ändring i skandinaviska avdelningens förslag i denna punkt bör alltså enligt min mening icke företagas.

Den skriftliga förklaring angående avsedd användning av medförda varor, vilken enligt avdelningens förslag skulle avgivas under edlig förpliktelse, har jag ansett bära i stället utfärdas på tro och heder, särskilt som genom av Kungl. Maj:t den 16 december 1921 utfärdad kungörelse (nr 739) blivit förordnat, att försäkran, som kan avfordras resande i allmänhet för erhållande av tullfrihet för medförda förnödenheter m. m., skall avfattas under sistberörda form.

Då de svenska bestämmelserna torde bära träda i kraft samtidigt med de norska, synes det bära lämnas åt Kungl. Maj:t att fastställa tiden för ikraftträdandet.

Föredragande departementschefen uppläser härefter ett förslag till förordning om ändrad lydelse av § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen

- 1) antaga berörda förslag till förordning; samt
- 2) besluta, att förordningen skall träda i kraft å dag, Kungl. Maj:t bestämmer.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bil: litt... vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Georg Z. Topelius.

Bilaga.

Kongelig kunngjørelse

om tollavgifter fra 1 juli 1921.

Fra den tid, Kongen bestemmer, skal tolltariffens innledende bestemmelser § 3 lyde således:

§ 3. Med hensyn til innførsel fra Sverige til Norge gjelder følgende særlige regler:

1. Ved reise landverts fra Sverige til Norge skal det være tillatt tollfritt å medføre følgende mindre varepartier, bestemt til bruk for grensebefolkningen:

Bröd 10 kg.

Flesk 10 kg.

Garn, alle slags, tilsammen 5 kg.

Kaffe og kaffesurrogater, tilsammen 5 kg.

Kornvarer, umalte, 40 kg.

» malte, 25 kg.

Risengryn 5 kg.

Sukker 5 kg.

Tobakkvarer, stempelavgiftsfrie, 1 kg.

Vevde töier, alle slags, tilsammen 15 meter, dog ikke utover en samlet verdi av kr. 50.00.

Öl 5 liter samt andre varer til en samlet verdi av kr. 40.00.

Disse kvanta utgjör hvad der på samme reise tollfritt kan medføres av en person, enten den reisende selv er eier av varene eller disse medføres for en annens regning. Er flere personer av samme husstand i reisefølge er hare en av dem berettiget til tollfrihet.

For vare, som av reisende medføres i større mengde enn ovenfor fastsatt, skal toll overensstemmende med hvad der ellers gjelder erlegges for hele den av varen innførte kvantitet.

Forsåvidt angår andre varer er følgende undtatt fra tollfrihet:

Spillekort, brennevin og spiritus tillikemed derav tilberedte drikke,

Vin,

Malt,

Stempelavgiftspliktige tobakkvarer.

Andre varer, forsåvidt de er eller måtte bli underkastet såvel stempelavgift som toll.

Foran omhandlede tollfrihet gjelder ikke for varer, som innføres i handelsøiemed enten for på sedvanlig måte å selges eller for å leveres som erstatning for utført arbeide, ei heller for varer som innføres av handlende eller for handlendes regning, forsåvidt de er av de slags, med hvilke han driver handel.

Reisende skal, om nogen tollfunksjonær fordrer det, være forpliktet til foruten å opgi bedrift og hjemsted, å avlevere en under edlig forpliktelse avgitt skriftlig forsikring om, at de varer, han medfører, ikke innføres i handelsöiemed.

Innføres varene ikke for reisendes egen regning, skal sådan forsikring avgis av den, for hvis regning de innføres.

Undlater nogen å avgi sådan forsikring, skal varene på sedvanlig måte fortolles.

2. Vareførsel fra Sverige til Norge over Iddefjorden og Svinesund östenfor Sponviks skanse i ferje, pram eller båt, eller om vinteren over isen skal med hensyn til tollvesenet ansees som landverts, forsåvidt varene ikke enten er sjöverts fört til den svenske side av nevnte ferjested eller fjord og derfra siden overfört til den norske side eller er overfört hertil for umiddelbart å bringes videre sjöverts.

3. Hvis i grensetraktene nogen eier eller bruker eiendom på begge sider av grensen, og disse eiendommer enten grenser umiddelbart til hinannen eller er således beliggende, at avstanden mellem eiendommenes nærmeste grenser ei overstiger 20 kilometer, kan utsæd, kreaturer og redskaper, som behöves for eiendommenes drift, föres tollfritt over grensen til Norge.

4. Varer, som av grensebefolkningen for husholdningsbehov föres fra Norge til Sverige for å foredles gjennom blekning, farvning, garvning, maling, spinning, vevning eller annen lignende bearbeidelse eller til reparasjon, og som efter sådan foredling eller reparasjon gjeninnføres, skal vad gjeninnförslen være frie for tollavgifter.

Likeledes skal varer, som av grensebefolkningen for husholdningsbehov föres fra Sverige til Norge for her å undergå sådan foredling eller reparasjon, som ovenfor omhandlet, og derefter gjenutföres til Sverige, ved innförslen til Norge være frie for tollavgifter.

5. Trekkdyr og kjøretöier, som bare anvendes til transport av gods eller personer fra Sverige til Norge, eller som for en tid av inntil 6 måneder fra de svenske grensedistrikter föres over til nærliggende sted i Norge for å anvendes til tömmerkjøring eller andet arbeide, er ikke underkastet tollavgifter; det samme gjelder husdyr, som föres over fra svensk til norsk grensedistrikt til sommerbeite.

6. Til forebyggelse av misbruk av de i 3dje, 4de og 5te passus gjorte innrömmelser har Finans- og Tolldepartementet eller i særskilt tilfelle vedkommende tollmyndighet ved grensen å meddele de nærmere kontrollforskrifter, som kan ansees fornödne.

Finans- og Tolldepartementet bemyndiges til for innförslen til visse landsdeler eller ad visse veier å forhöie de i denne paragraf fastsatte maksima for den tollfrie innförsel samt til å bestemme, at tollfriheten skal for visse mindre kvanta tilståes om enn varen innføres for å selges, når den er tilvirket i et til Norge stötende svensk grensedistrikt, er et produkt av landbruk eller husflid, og innförslen skjer for produsentens regning. Departementet skal derhos være bemyndiget til helt eller delvis å undlate å la opkreve innförselstoll av hvad der innføres over landgrensen nordenfor Nord-Tröndelag fylke.